

KMETSKI LIST

Ishaja vsake srede. — Naročnina: za celo leto 30 Din, za pol leta 15 Din, za inozemstvo za celo leto 50 Din. — Inzerati po tarifu. — Pismenim vprašanjem naj se priloži smatke za odgovor. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. — Plača in toži se v Ljubljani. — Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ulici št. 7. — Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Vsem našim prijateljem!

Kakor vsako leto, tako se tudi letos obračamo na vse svoje prijatelje s prošnjo, da vsak po svoje zastavi v krogu svojih znancev in prijateljev vse sile, da se naš list čim bolj razširi.

Obračamo se s to prošnjo na našo v bojih preizkušeno staro kmetško gardo, posebno pa še na našo kmetško mladino. Vi vsi, ki berete in plačujete naš list že leta in leta, veste dobro, kaj je naš cilj in naš namen:

»Dvignite naše kmetško ljudstvo na ono stopinjo izobrazbe, kulture in napredka, da se bo znalo in moglo uveljaviti v vsem našem javnem življenju tako, kakor to ustreza pomenu kmetškega življa v naši ožji in širši domovini in njegovi številni moči.«

To pa ne velja samo za kmetško ljudstvo v ožjem pomenu besede, ampak za vse, ki izhajajo iz kmetškega ljudstva in ki neposredno delajo s kmetškim ljudstvom skupaj. To so naši obrtniki, to so naši delavci. Tudi ti delajo, toda uspeh njihovega dela je odvisen v veliki meri od uspeha kmetškega dela. Tudi te vabimo na iskreno sodelovanje, kajti če bo kmetu dobro, bo dobro tudi njim — to nam kaže najbolje današnja gospodarska kriza.

Temu svojemu cilju je ostal naš list zvest od svojega začetka in tako bo ostal tudi v bodoče. Od tega svojega cilja in od svojega jasno začrtanega kmetško-kulturnega in kmetško-socialnega programa ne bomo popustili in odnehali niti za las. Mi pojdemo naprej!

Pot pa, ki vodi iz sto- in stoletnega hlapčevstva, v katero nas je nekdaj uklenila tuja plemenitaška gospoda, do prave svobode in do popolnega uveljavljenja kmetov v vsem javnem življenju, je dolga, strma in bridka. Naše delo, to priznamo, ni lahko. Bo pa toliko lažje in tem uspešnejše, čim bolj nas bodo podprli tisti, za katerih blagor delamo, to je: kmetje sami; to pa s tem, da nam pridobe čim več novih naročnikov.

Mi bomo ostali resen list, t. j. list, ki nima namena vas zabavati in kratkočasiti — pač pa ima namen vas učiti, vas politično in gospodarsko vzgajati in vam točno in stvarno objasnjevati vse pojave javnega življenja, da boste polagoma usposobljeni voditi svoje zadeve sami s tako sposobnostjo in spretnostjo, kakor vodijo svoje zadeve češki kmetje sami — s svojo glavo in s svojo pametjo, brez vsakega duševnega jerobstva!

Mi pojdemo torej po svoji stari, jasno in določno začrtani in dobro in temeljito premišljeni poti naprej, čeprav ta pot ni prijetna; vas pa, ki priznavate naše delo in naš trud, prosimo ponovno, da nas podprete po svoje. Kolikor složnejše bo naše resno delo in kolikor več nas bo, tem večji bodo tudi naši in vaši uspehi.

Kmet, ki dela za nas, ne dela le za nas, ampak za sebe!

To premislite ob novem letu, potem pa na delo! Treba je le nekaj dobre volje in korajže in šlo bo, ker mora iti!

Vedno bolj se jasni!

Clovek, ki gre na strmo goro, spotoma večkrat počiva; med počitkom pa se ozre rad nazaj na svojo pot, ki jo je že prehodil in se veseli svoje zmage nad že prestanimi težavami. In to veselje mu vliva nov pogum, da vztraja še na nadaljnji poti, dokler ne doseže svojega cilja.

Tako se godi tudi nam, ki hodimo po strmi poti, po kateri hočemo doseči svoj glavni cilj: priboriti našemu kmetu tisto veljavo v našem političnem in gospodarskem življenju, ki mu gre, pri tem pa porušiti vse tiste malike in bogove, ki hočejo vladati nad kmetom vsled neke svoje namišljene pomembnosti.

Pot, po kateri hodimo, in po kateri hočemo še hoditi, je huda in strma. Toda mi vsi, ki zaupamo v svojo lastno moč in v svojo odločno voljo, da vztrajamo, se ne bojimo ne pečin in ne strmine. Lep kos težavnega našega pota je že za nami, čaka nas pa še vedno dobršen kos; pa tudi tega bomo premagali, če bomo složni.

Danes, za novo leto, naj nam bo dovoljen kratek odmor, da pogledamo nekoliko nazaj in da primerjamo čase, ki so za nami,

z današnjo dobo; ta primera nam bo pokazala, ali smo kaj dosegli ali ne.

Ozrimo se približno za 10 let nazaj. Takrat smo živeli veselo in razbrzdano življenje. Denarja (kron in dinarjev) je bilo med nami kot peska, delavci so zaslužili dobro in kmetje so svoje pridelke prodajali kolikor toliko ugodno. Vladalo je neko splošno blagostanje, čeprav je bilo le navidezno, in svet je govoril samo o »miljonih«.

Takrat je bila doba, ko so banke doživele višek svojega procvita. Kamorkoli si stopil, je vse govorilo le o silni gospodarski moči bank in o njihovih milijonih in milijardah in pa o moči velekapitala, industrije in trgovine. Vse je ležalo na tleh pred zlatim teletom (ki je pa bilo bolj iz papirja narejeno kakor iz pravega zlata).

Za kmeta se takrat ni zmenil nihče, razen nekaj demagogov, ki so rabili kmetške kroglice za razne volitve. Takrat so ljudje govorili: E, kaj bo kmet — banka je vse! Banka je naš bog, ta ima denar, in to je naša moč, ne pa kmet in njegove gnojne vile! Le prav malo nas je bilo, ki smo že takrat opozarjali ljudi po vzoru čeških agrar-

Srečno novo leto!

Uredništvo — Uprava

cev, da je kmet vse in da je kmet tisti, ki daje kruh prav vsem, brez razlike!

Ko smo tako pisali teden za tednom nas ni nihče poslušal; pa kaj poslušal — smejali so se in se nam rogali, češ kaj bo tisti naš kmet — banka, banka, to je zveličanje! Banka ima, kmet pa nima. Tako je govoril svet — takrat!

Danes pa je položaj čisto drugačen. Danes, ko so bančni milijoni nekoliko skopneli, svet vedno bolj debelo gleda na silno gospodarsko izpremembo, ki jo doživljamo in se vprašujemo: Ja, kako pa to? Kaj pa je to? Pa menda vendar niso imeli na vse zadnje prav tisti »osli«, ki so vedno govorili in pisali, da je kmet glavni vir in edini temelj vsega našega gospodarstva in blagostanja in ne »banka«?

In danes se svet vedno bolj zaveda, da smo imeli in da imamo samo mi prav!

Pred nami leži poročilo zadnje seje ljubljanske trgovske zbornice, najodličnejše naše gospodarske korporacije. Na tej seji je poročal o splošnem gospodarskem položaju predsednik g. Jelačin. Ta je rekel med drugim:

»Na notranjem tržišču se je zaradi padca cen kmetijskih proizvodov kupna moč kmeta ponovno in občutno zmanjšala... Kmet pri sedanjih cenah za svoje pridelke ne izkupi toliko, da bi kupil svoje najnujnejše potrebe. Njegova kupna moč je skoro prenehala in je bila zaradi tega ena industrijska panoga za drugo prisiljena skrócić produkcijo.«

Ta izjava je za nas dragocena in važna v dveh ozirih: Važna je, ker trgovci sami priznavajo to, kar smo mi vedno trdili in na kar smo vedno opozarjali, da mora pri nas tudi najmočnejša trgovina in industrija začeti hirati in umirati, če ne bo kmet imel denarja, da nastopa kot kupec.

Važna pa je ta izjava posebno še za nas zaradi tega, ker nam potrjuje, da smo imeli mi prav s svojim gospodarskim naukom, da je pri nas in tudi drugod — zemlja in kmet vse, vse drugo pa je le pomoč kmetu in zemlji! Kakor vidimo, je začelo vsled trdih življenskih izkušenj to spoznanje prodirati v vse naše gospodarske kroge in to je sijajen dokaz zmagovitosti naše kmetške ideje in našega kmetškega programa, kar naj bo vsem, ki so nas pri našem delu podpirali, najlepše moralno zadoščenje. In ni dvoma, da bo idejni naši zmagi sledila tudi praktična zmaga.

Nas vse pa naj ta ugotovitev bodri na nadaljnje složno in odločno delo v prosep vsega našega kmetškega naroda!

Slovenskim materam!

Božični večer je. Moram priznati — boli me krivična obtožba, ki jo je »Slovenec« za sam sveti Božič razširil po slovenski zemlji: Obdolžuje me »brezvestnega napada na življenje slovenskega kmetijskega ljudstva« in »žalitve slovenskih kmetijskih mater«. Teško mi je pri srcu na ta božični večer, četudi je polno ljubezni in požrtvovanja prav za to slovensko kmetijsko ljudstvo, za to mučenico in svetnico — slovensko mater, težko čeprav je moja vest čista in ni kriva nobenega napada in nobene žalitve teh svetinj vsakega Slovenceva.

Ze sem imel take težke Božiče. In tisti, ki so mi jih prizadejali, so tudi takrat bili med pisci »Slovenca«. Tedaj so zagrizeno trebili iz živega telesa slovenskega naroda tiste, ki so spoznali, da je Avstrija, četudi katoliška, naš narodni krvnik, naša narodna propast. Na sam sveti božični večer je bila razglašena sodba nad slovenskimi študenti, ki so med Slovenci prvi stopili v dejansko borbo za državo, ki bo zmožna doseči narodno obrambne cilje Slovencev, ki bo dala vsem slovenskim silam svobodnega razmaha, v borbo za Jugoslavijo. Na sveti večer leta 1914. sva se z Ivanom Endlicherjem vrnila v ječo. To je bil Ivanov zadnji božični večer, jaz sem doživel v ječi še dva...

Tudi takrat so razširjali »Slovenčev« po domovini težke obtožbe izdajstva slovenskega naroda. Teško so ležale te obtožbe na mojem srcu, ki je bilo polno požrtvovanja prav za ta narod in tako polno ljubezni do njega, da je slutilo njegovo bodočo usodo, verovalo vanjo in se žrtvovalo za narodno vstajenje. Teško, preteško je ležala na mojem srcu usoda slovenskih mater, ki so trepetale za svoje sinove. Radi matere je bila takrat solza v mojem očesu, če tudi je bilo treba stisniti srce v kamen, da bo zmožno borbe in zmage. Vest pa je bila čista, polna zavesti, da se pride po križevem potu k zmagi in vstajenju... Ob križevem potu pa vedno stoje farizeji, ki kriče: Križaj ga, križaj ga!

Tudi danes hodim po križevem potu skupaj s slovenskim trpinom, ki hoče, da priborjena država služi njegovemu domu, mu izvede agrarno reformo, mu zasigura prinosnost njegovega dela in zato podredi tej zahtevi in-

teres vseh drugih slojev, reši njega obubožanja in s tem slovensko kulturo pred propadom, povzdigne našega kmeta in delavca v človeka in državljanja radi njegovega človeškega dostojanstva, ne pa da se zanj briga le tako, kot čebelar skrbi za čebelo: ne radi čebele, temveč zato, da ji bo lahko uropal več medu. Ob to pot se je postavil »Slovenec« in na sam sveti Božič kriči: Križaj ga, križaj ga! Ni to pretirano: Pred meseci je že zapisal list katoliške Krekove mladine, da me trgajo moji meščanski tovariši, ker sem se drznil povedati resnico o mizeriji slovenskega trpina. To resnico bi si radi zatajili, da bi jim vest ne očitala krivde na takih razmerah.

Ne strašim se klicev: Križaj ga! Skozi trpljenje vodi pot v zmago in vstajenje. S kmeti in delavci gre moja pot — nisem jih še zatajil in izdal. Tudi Bratunu sem ostal zvest, ko sem bil pozvan, da ga zagovarjam, in sem ga zagovarjal. Moja advokatska dolžnost je bila omiljevati njegov resničen greh, moja človeška dolžnost rešiti ga krivičnih obtožb in moja pokretaška dolžnost pokazati napake v našem dosežanju kulturnem, političnem, gospodarskem in socialnem življenju, ki tirajo naše ljudi na zatožno klop, četudi niso zločinci.

Kadar bo Tvoj sin, slovenska mati, truden in obtežen, potreben pomoči — jaz bom z njim. In če sem s Tvojim sinom, če dvignem glas za Tvojega otroka, tudi Ti ne boš mogla verjeti, da bi Te kdaj, četudi le v mislih, žalil.

Žal mi je. Mir ljudem na zemlji, razglašajo božični krilatci. Jaz pa moram v kamen stisniti svoje srce za borbo proti tistim, ki stoje ob križevem potu slovenskega trpina in vpijejo nad vsakim, ki gre rame ob ramenu kot kmet s kmetom, kot delavec z delavcem: Križaj ga! Tako velika ljubezen je v mojem srcu, da slutim svetlo bodočnost, ki bo dala našemu kmetu in delavcu vso človeško dostojanstvo in ga napravila za osebek (subjekt) našega javnega življenja, ko bo država služila njegovemu domu, ko bo blagostanje in izobrazba v kmetijski hiši izkoreninila nemo-goče zdravstvene razmere, ki jih lahko zatajuje hinavec, ki pa jih lahko ugotovi, kdor hoče videti resnico. **Dr. Janže Novak.**

Svetovna gospodarska vojna

Znameniti angleški general lord Kitchener je odgovoril začetkom svetovne vojne na vprašanje, kako dolgo bo po njegovem mnenju trajala vojna: »Mogoče tri leta, mogoče pa tudi 30 let!«

Takrat so se ljudje tem besedam smejali in generala proglasili za bedaka. Danes pa vidimo, da je imel mož močno prav.

Prava — krvava vojna ni trajala le 3, ampak skoro 5 let. Po vojni smo dobili »mir« — toda kakšen mir? Dobili smo mir, ki v resnici ni nič drugega kakor nadaljevanje svetovne vojne, ne sicer s sabljami in s topovi, ampak z gospodarskimi sredstvi. In tej vojni pravimo danes »svetovna gospodarska kriza«.

Mi vemo, da je bilo leta 1918. glavno prizadevanje zaveznikov usmerjeno na to, da Nemčijo vojaško, politično in gospodarsko popolnoma oslabe. Svoj namen so hoteli zavezniki doseči s tem, da so diktirali Nemčiji plačevanje ogromne vojne odškodnine. Prav nič pa niso pomislili na to, odkod naj oslABLJENA Nemčija jemlje take svote, kakor jih ne premore niti najbogatejša država na svetu. Če od koga zahtevamo dajatve, jih mora ta pač najprej imeti!

Denar, ki ga je morala Nemčija plačevati

leto za letom, je morala Nemčija zaslužiti s svojim delom, kajti toliko zlata, kolikor so ga zahtevali zavezniki vsako leto od Nemčije, Nemčija ni imela, mogla pa je izdelati toliko blaga. In res se je Nemčija takoj po vojni vrgla z vso silo na razvoj in dvig svoje industrije. Delavci so sklenili delati brez odškodnine po 1 uro na dan več, samo da bi mogla država zadostiti svojim obveznostim. Fabrike so »racionalizirale« do skrajnosti, samo da je bilo več blaga. Delali so dobro in poceni in so kmalu preplavili s svojimi izdelki ves svet, samo da so mogli plačati, kar so bili dolžni po mirovnih pogodbah.

Povodenj nemškega blaga pa, ki se je razlila po vsem svetu, je rodila strahovite posledice za vse zavezniške države, zlasti za industrijalne, kajti nemška industrija je delala silno konkurenco angleški, francoski in ameriški industriji. V Angliji in v Franciji se je pač nabiralo nemško zlato, zato pa so se začele zapirati angleške in francoske fabrike in brezposelnost ni zadela samo Nemčije (zaradi »racionalizacije« fabrik), ampak tudi Anglijo in Francijo. Kolikor bolj pa je rastla brezposelnost in ž njo vred splošno obubožanje tistih mas, ki so prej največ blaga pokupile, toliko bolj je rastla tudi brezposelnost v Nemčiji in plačilna možnost Nem-

čije je zaradi zmanjšane izvoza in znižanja produkcije vedno bolj padala.

Zapiranje fabrik in pomanjkanje dela v Angliji, v Franciji in v Ameriki pa je sila omajalo zaupanje kapitalistov, ki so imeli naložen svoj denar v raznih industrijskih papirjih teh držav. Kapitalisti so zaradi nezupanja v rentabilnost teh papirjev začeli industrijske akcije prodajati na borzah za vsako ceno in posledica je bila cela vrsta bančnih polomov in splošna denarna (finančna) kriza. Ves kapital je začel bežati v Pariz, kjer se je kopicilo zlato celega sveta. To zlato lež tam — mrtvo...

V silni stiski, v katero so prišle skoro vse velike države zaradi brezposelnosti in zastoja v industriji, so se pa začele posamezne države braniti z zaščitnimi carinami in s prepovedjo izvoza domačega denarja v tuje države, tako da je danes skoro vsaka država v Anglijo na čelu obdana z visokim kitajskim zidom. Vsak varuje svoje, kar in kolikor more, za soseda se pa nihče ne briga. To se pravi z drugimi besedami: Svetovno in mednarodno gospodarstvo je danes razbito in povsod vlada splošna zmešnjava. Nihče pa ne ve izhoda iz te krize in tudi nihče ne pozna konca...

Narodna banka sprejela 180 milijonov

V poslednjem izkazu Narodne banke je zabeležena važna izprememba v pogledu posojila, ki ga je letos najela glavna državna blagajna pri N. B. Za povračilo tega začasnega dolga je država odplačala nadaljnih 180 milijonov dinarjev ter znaša tako dolg samo še 95 milijonov Din, ki jih bo država brez dvoma vrnila še tekom tega meseca.

To posojilo izvira glasom pogodbe, ki sta jo sklenili država in N. B. oziroma po zakonu o N. B. ima država pravico, da v svrhu olajšanja rednega plačevanja svojih obveznosti najme pri N. B. posojilo do 600 milijonov Din, ki je začasno in brezobrestno. Mora pa ta dolg vrniti do 31. dec. vsakega leta.

V letošnjem letu je država najela 500 milijonov Din posojila. S tem posojilom si je pomagala v času, ko so bili državni dohodki slabi. Takoj po najetju zunanjega posojila od Francije pa je pričela svoj dolg pri N. B. odplačevati, tako da je ostalo na tem računu samo še 95 milijonov Din.

Zamenjava tisočakov

Denarni zavodi, včlanjeni pri Društvu bančnih zavodov v Dravski banovini v Ljubljani, Zadrugi zvezi v Ljubljani, Zvezi jugoslovanskih hranilnic v Ljubljani in Zvezi slovenskih zadrug v Ljubljani sprejemajo do konca februarja 1932 neomejeno vloge v nežigosanih tisočakah in bodo njihovo zamenjavo sami preskrbeli. Vloge pri denarnih zavodih, vložene v gotovini po 24. septembru 1931, niso podvržene nobenim izrednim izplačilnim omejitvam.

Pri boleznih srea in poapnenju žil, nagjnosti h krvavitvam in napadih kapi zasigurava »Franz Josefova« grenčica lahko izpraznjenje črevesa brez vsakega napora. Znanstvena opazovanja na klinikah za bolezni krvnih cevi so izkazala, da služi »Franz Josefova« voda posebno starejšim ljudem. Franc Josefova« voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijah trgovinah.

Na pot!

V tistem velikem računu življenja je pravzaprav vsako leto en sam majhen račun. Ob koncu vsakega leta človek rad vsaj za minuto sede in sam s seboj premisli vse dobrote in težave preteklih dni, prešteje vse grenke in vse lepe dni, potem sam pri sebi potegne drobno črto in spet je nanovo odprt pred njim tisti velik račun življenja. In tako zmiraj dalje odštevaš od življenja dan z dnem, leto z letom. Na koncu pa ves upehan in truden ležeš in za vedno končaš svoj veliki račun življenja.

En sam velik račun je, in od njega ljudje dan za dnem odštevamo svoje življenje!

Ob dobrih časih, ko se ti ni treba z vsemi silami naravnost boriti za svoj življenjski obstanek, je morda ta zgodba o odštevanju dni in življenja edina tesnoba, ki te boli za Novo leto. Da, tako je v dobrih dneh. Teh pa danes ni. Danes je skoro za vse ljudi Novo leto dan tesnobe in težav ter žalostnega računa za jutrišnji dan, obenem pa dan največjih nad in upanja. Zakaj v največji stiski in najgrenkejši uri je upanje največje in najtrdnjše.

In taka ura največje stiske in obenem najtrdnjšega upanja bo za nas letošnji Silvestrov večer. Pa ni zmiraj tako. Lani je bilo menda nekaj lažje in boljše; od lani do letos pa je postalo hujše. Še večje je letos upanje, dasi so računi za jutri vse bolj težavni ter je človek že srečen, če mu nanje vsaj pomisliti ni treba.

Takole nekako delamo vsak zase svoj račun in veliko upamo. Dela ga delavec, dela ga obrtnik, dela ga trgovec, dela ga naš kmetijski človek. Da, račun poslednjega je tudi težak v današnjih dneh; tisti račun, ki bo začel takole na spomlad z vso silo živeti in po katerem bo naš kmetijski človek vsaj približno verjetno začrtal pot svojega gospodarstva in življenja cele družine v novem letu.

Spočita zemlja: njiva, polje, travnik, gozd in pašnik, bo na spomlad čakala pridnih rok, zdravega semena in skrbnega dela, da bo seme dalo čim obilnejši sad, ki bo v najmanjši meri povračilo za trdo delo skozi spomlad, poletje in jesen. Zemlja bo čakala in kipela in kmetijski človek se ne bo obotavljal. Dasi bo račun v Novem letu storjen, še tako težak in brez lepe bodočnosti, naš kmetijsko-delavski človek ne bo mogel odoleti klicu zemlje, klicu dela, s katerega sadovi je treba preživeti družino, še več — tudi ostale ljudi na svetu.

Pa če je njiva še tako majhna, borna in mačehovska, prav tanek košček črnega kruha mi bo le dala, drugim kulturnim potrebam se bo pa treba odreči. Tudi to je račun, dasi ne v skladu s kulturnim in tehničnim napredkom XX. stoletja. Toda pomagaj si, če si moreš!

Poleg tako težkega in sramotnega računa pa ostane še tisto veliko upanje v kmetiskem srcu — jutri bo prav gotovo boljše in lepše! Vse čase ne more ostati tako težko in tesno. Življenje vendar ni mogoče preračunavati z golimi številkami, tudi gospodarske krize ne. Za življenje je treba tudi nekaj malega ljubezni in pravičnih in pravičnih odnosov in razmerij med vsemi stanovni človeštva, kajti za življenje potrebnih dobrin morajo biti deležni vsi ljudje. Tudi tisti, ki danes na Silvestrov večer delajo grenak in brezupen račun za jutrišnji dan.

Naš korak v Novo leto ne bo klecajoč in omahljiv; v jasni zavesti, da si sami kujemo svojo usodo, zapišimo račun za leto 1932, v katerem želimo vsem našim čitateljem, čitateljicam, prijateljem kmetijskega gibanja in naši kmetijski mladini vso srečo!

Kdor pridobi našemu listu na leto le enega novega naročnika, je že veliko storil za kmetijski pokret.

RADION

Tebi ostanem zvesta

Po svetu

POLITIČNO-GOSPODARSKI POGLED V LETO 1931.

Še bolj kot v minulem letu je vsa svetovna politika bolj in bolj zadobivala v celoti letošnje leto predvsem gospodarski izraz. Dasi je bilo že v prejšnjem letu na stotine ne le agrarnih konferenc, marveč tudi takih, ki so obravnavale obrtniška in posebno industrijska vprašanja, vendar niso rodile v l. 1931. tistih uspehov, ki smo jih vsi tako željno — prav posebno še kmetijsko ljudstvo — pričakovali. Obratno, gospodarski položaj se je še v veliki meri poslabšal in s tem je gospodarska kriza zavzela še obupnejši obseg. V prvih časih je bilo prvo delavsko ljudstvo, ki ga je kriza zadela, takoj pato je prišel kmet. S tem pa je bila že vsa črna žaloigra tu. Nekaj časa so se ostali stanovi še vzdržali. Toda neizpodbitna resnica, da sta ravno kmet in delavec najjačja producenta, v še večji meri pa konzumenta, ter da z njuno kupno močjo svetovno gospodarstvo ali raste ali pada, se je pričela z vso prirodno silo uveljavljati, ter je tudi v vse ostale stanove zanesla veliko gorje gospodarske krize. In tej vseobsežni gospodarski krizi so sledile kon-

ferenca za konferenco; najbistrejši gospodarstveniki so bojda na njih sodelovali. In uspeh? Stojimo ob koncu leta, pa moramo le s črno žalostjo v srcu ugotavljati, da je gorje življenja čezdalje večje. Izgleda kot da človeški um sploh ne more do dna tej gospodarski uganki celega sveta, ter je sploh vse upanje zastoj.

Vendar pa bistremu očesu in jasnemu razumu ne uide ničesar. Menda ni gospodarska kriza nobena uganka zanj. Vse preveč očitno postaja dejstvo, da je za to uganko prav lepa zanjka, ki se jo da razmotati. Toda za to delo je potreba velikih gospodarskih reform, tako kot je bila v osemnajstem stoletju potrebna francoska revolucija, da je prinesla ubogemu hlapčevskemu ljudstvu svobode in pravic, tako je sedaj potrebno, da se ravno tisto ljudstvo, ki je najštevilnejše na svetu: kmet in delavec, zave svoje važnosti in svojega mesta, ki ga na svetu zavzema ter skuša organizirano stanovsko in gospodarsko prebroditi tisto krizo in tisto gorje, ki ga rodita prevelik pohlep in egoizem. Da, tudi malo srca je treba za ozdravitev tega bolnega bolnika, kot je ves svet in ne le gole računске formule, s katero se operira po konferencah in v navadnem javnem življenju.

Kot so propadle slavne države starega

veka, kot je propadla srednjeveška kultura in z njo mnogi oblastniki, ko so prišli do svojega zadnjega viška moči in popolnosti, tako je v naših dneh prišel tudi način svetovnega gospodarstva, ki nas pravzaprav zasužnjuje do svojega viška ter v večjo popolnost ne more več. Prevelika je že na eni strani množica ljudstva, ki je gospodarsko čisto »pasivno«, ter nima prav nobene kupne moči, na drugi strani pa gospodarji vseh dobrot sveta radi tega nimajo več komu prodajati z dobičkom. V tem je pa ravno višek kapitalističnega svetovnega gospodarstva. Osvojilo si ni le pozemskih dobrin, marveč tudi ljudi. Tu pa je meja. Tako dalje ne more! Posebno še radi tega, ker si kapitalizem v svoji doslednosti le preveč dovoljuje početi krivic širokim masam ljudstva. Da je to res, nam povedo jasni primeri, ko v Južni Ameriki rajši uničijo kavo, kot bi jo ceneje prodajali, v Severni Ameriki uničijo bombaž, drugod pa imamo polne žitnice žita, ki ga ni mogoče prodati, pa vendar kljub temu, da je vseh dobrin, ki so za življenje neobhodno potrebne še preveč na vsem svetu, nahajamo na milijone in milijone ljudi, ki so lačni in stradajo potrebnega kruha. V tem pač vsakdo mora spoznati, da ni vse v redu, da je v samem gospodarskem sistemu napaka, ki bi jo z malo ljubezni in spoštovanja do vsakega človeka na zemlji ne bilo težko premostiti. Da, tudi srčna morala je in še celo v veliki meri važna pri vprašanju gospodarske krize. Napak ni v strojih, ki bi pravzaprav morali biti človeku na zemlji v blagor, so mu pa v gorje, jih ni v produkcijskem sistemu, napake so v ljudeh samih in v odnosih človeka do človeka, najbrže v precej krivičnem razmerju do pozemskih dobrin, ki so ustvarjene za vse i za kapitalista i za siromaka.

Pa da se vrnemo k začetku! Uvodoma smo že omenili, da je vsa letošnja svetovna politika predvsem reševala velik problem gospodarske svetovne neuravnovešenosti. Uspehi zaenkrat še niso vidni. In na celem svetu čaka na milijone ljudi na te uspehe. To pač sami naši čitatelji dobro vedo in čutijo prav v sredo svojih gospodarskih moči, ki ginejo, mesto da bi se jačale. Vsi upi v Novem letu so zelo velik in nadejajmo se, da se izpolnijo.

In iz te svetovne gospodarske krize so sporedno rastle tudi druge politične razmere.

Ne le za Vzhod, marveč za ves svet je bilo in je še važno, kako se bo končno rešilo vprašanje na Daljnem Vzhodu, kjer se bijeta za nadvlado Kitajska in Japonska. V tej bitki pa nista sami, temveč je še drugih udeležencev, ki bojujejo politično borbo.

Posameznih dogodkov ne bomo naštevati. Naš zvesti čitatelj jih pozna iz našega zaglavja »Po svetu«, kjer smo redno prinašali vse važne novice, bodisi politične, bodisi narodnostne ali gospodarske iz vsega sveta.

Tudi v bodoče bomo pod istim zaglavjem razpravljali vsa važna svetovna politično-gospodarska dogajanja, kjer bo potrebno tudi s posebnim ozirom na naše razmere, ter tako našega čitatelja o vsem poučevali in informirali, kar mu bo v okviru njegovih lastnih razmer samo v prid.

Dolžnost vsakega starega naročnika je, da pridobi Kmetskemu listu vsaj enega novega naročnika za leto 1932.

ZIMA JE TU — mraz pritiska. Našim bralcem in naročnikom priporočamo nakup blaga za zimske suknje in obleke pri znani domači tvrdki FR. NOVAK v Ljubljani na Kongresnem trgu št. 15 (nasproti nunski cerkvi). Tu kupite najbolje in poceni!

Zastoni!

*Kmetski list boste prejeli lahko popolnoma zastoni celo leto, ako se obvežete, da mu boste pridobili tekom enega meseca vsaj 8 novih naročnikov. Pri-
glasite upravi samo svoj naslov, da Vam pošlje potrebno zbiralno polo in položnice. — Naročnina Kmetskemu listu ostane kakor doslej Din 30.— za celo leto.*

TISKOVINE
vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in poceni!
TISKARNA MERKUR
LJUBLJANA, GREGORČIČEVA ŠT. 23
Tel. 25-52. Telegram: Tiskarna Merkur.

Dopisi

Konjice. Priprave za vinsko razstavo dne 31. januarja, 1. in 2. februarja 1932 so v teku. Na razstavi bo najpestrejša izbira raznih sortiranih in mešanih vin. Za polovično vožnjo je zaproseno, ki bo sigurno dovoljena. Vabimo vse vinske trgovce, gostilničarje, da se ogledajo in poizkusijo našo dobro kapljico. Ako želi katera tvrdka razstaviti svoje kletarske potrebščine, se naj obrne na naslov Nemeč Ivan, sreski kmetijski ref., Konjice.

Sočka nad Novo cerkvijo. Pri nas tudi tvorimo kot en odsek frankolskega društva kmetijskih fantov in deklet in ti so pričeli pridno agitirati za naročnino za kmetijski tisk, a delo je težko — denarja ni. Zato smo pa prišli pač do točke, da si čim prej spravimo društvo pod streho in tam bo lahko imel vsak član za malenkostno članarino na razpolago »Grudo«, »Kmetski list«, »Kmetsko matico«, »Zadružni vestnik« in še drugo kmetijsko strokovno čtivo. V letošnjem letu je že naša mladina se precej razmahnila, tukaj le v Socki, ustanovili smo si lastno Gasilno društvo, imeli smo dve tekmi in na Štefanovo smo pa vprizorili v graščini Amid igro »Pogodba«, katere čisti dobiček je za nov »Gasilni dom« v Socki, ki bo obenem tudi društveni dom za mladino.

Frankolovo. V nedeljo 20. decembra smo v stari šoli zborovali živinorejci iz Frankolovega. V vsestranskih dogovorih smo se dogovorili, da si osnujemo živinorejsko zadrugo. V ta namen se je sestavil pripravljalni odbor, da vodi vse potrebno do časa, da se vpiše živina v rodovnik, pač živina, ki jo bo komisija v to spoznala. Potem smo se še vsestransko razgovarjali o eni in drugi panogi kmetijstva in tako smo prišli do sklepa, da je pri nas tudi potrebna »Vinarska podružnica« ter da na vinsko razstavo v Dramlje pošljemo vsaj dva delegata. Dogovorili smo se še, da napravimo v mesecu marcu izlet k vzornemu gospodarju Jurčaku v Vojnik. Nadalje smo tudi bili mnenja, da bi taki sestanki bili zelo plodonosni, da bi takole prišli kmetje skupaj vsak mesec in se pogovorili eno in drugo. Da smo pričeli s takimi sestanki, ne oziraje se na prejšnjo politično

prilagodnost to je delo našega mladega kmečkega pokreta. Kajti naš mladi kmečki pokret si vsled težkih denarnih razmer ni mogel v teh časih umisliti kaj drugega, kakor da vsi brez izjeme pričnemo z zavihanimi rokami, da kmata spravimo iz tega obupnega položaja.

Turo polje Velika gorica. Vsem čitateljem in čitateljicam Kmetskega lista voščimo srečno novo leto slovenski fantje, zaposleni v šumah savske banovine, posebno našim slovenskim dekletom v Šegovi vasi, ki so ostala nepozabljena v naših sreih.

Pisec teh vrstic Alojz Lavrič; Anton Lavrič, Dominik Lavrič, Ivan Lavrič, Anton Šega, Rudolf Šega, Ivan Šega, Rudolf Turk, kuhar, in Kosatar Jčže Lavrič, vsi iz Šegove vasi — Loški potok.

Ig. Dočakali smo zopet božične praznike, katerih pa nismo nekateri nič kaj veseli. Morda bo kdo vprašal zakaj? Vsako leto smo imeli revni ljudje nekaj zaslužka s polnitvijo ledenic, a letos je prevzel polnitev Unionske ledenice tukajšnji graščak. Marsikateri revni družinski oče in njegova družina je tako ostala brez kruha.

Stariši proti deljenemu pouku.

V nedeljo dopoldan se je zbralo v Ljubljani veliko število staršev, ki so na zborovanju s skrbjo razpravljali o odloku prosvetnega ministra, s katerim se uvaja deljen pouk v vseh srednjih šolah. Ta odlok bo težko prizadejal revne kmetijske in delavske družine, ki ne morejo plačevati za šolajočo mladino visokih vzdrževalnih stroškov, a ogrožal bo tudi dober inteligenčen naraščaj našemu narodu.

Zborovanju je prisostvoval tudi narodni poslanec g. Albin Koman.

Zborovalci so sprejeli sledečo resolucijo, ki je bila brzojavno sporočena g. prosvetnemu ministru:

»Celodnevni pouk je v vseh ozirih škodljiv in je nedopusten za vse šole dravske banovine: 1. iz pedagoških in didaktičnih razlogov, 2. iz zdravstvenih razlogov, 3. ker zadene v prvi vrsti gospodarsko šibke sloje, zlasti kmečke in delavske družine, 4. ker ograža zdravljenje in normalni razvoj naše inteligence in celotno narodno kulturo. Zato protestiramo starši proti uvedbi celodnevnega pouka in prosimo g. ministra za prosveto, da uvedbo celodnevnega pouka ukine.«

Banovinska kmetijsko-gospodinjstva šola v Sv. Juriju ob juž. žel. opozarja vse, ki se zanimajo za vstop v prvi 7-mesečni tečaj na tozadevni razpis kr. banske uprave, po katerem veljajo za sprejem isti pogoji kot za vse kmetijske šole: Tako ni predpisano zdravniško izpričevalo, ker preišče zavodni zdravnik sprejete ob vstopu. Tudi dovoljuje kr. banska uprava revnejšim gojenkam četrtinski, polovični do tričetrtinski popust mesečne vzdrževalnine, katera znaša sedaj na vseh banovinskih šolah po 400 Din mesečno. Zato naj prilože one, ki prosijo za znižanje oskrbovalnine, ubožno spričevalo z navedbo gospodarskega stanja, višine davkov in obsega posestva starišev. Lastnoročno pisane prošnje je treba vpslati na vodstvo šole do 30. dec. ter priložiti krstni list, domovnico, zadnje šol. izpričevalo in npravstveno izpričevalo, obvezo starišev, da krijejo stroške ter premoženjski izkaz izstavljen od občine. Šola se otvori 18. januarja. Prosilke se takoj po rešitvi prošnje obveste glede sprejema, ter glede potrebščin, katere si prineso s seboj. Ker je internat preskrbljen z vsem potrebnim, mora imeti vsaka le potrebno obleko, obuvalo, telesno perilo, zimsko odejo in par rjuh, dočim si bodo ostale potrebščine, predpasnike in drugo lahko oskrbele oziroma napravile gojenke same v internatu.

Vodstvo.

France Gerželj:

1932

*Trudni so dnevi
kot sveča drobna vase zgoreli.
Za srečo v krogu
jaz, ti in vsi smo hiteli.*

*In spet v bele in črne dni
svoje upe in želje prižgali,
z njimi — budno razprostrtimi jadrji —
sebi in drugim srečo iskali.*

Novice

V današnjo številko Kmetskega lista smo Vam priložili poštno položnico, katere se poslužite po možnosti takoj ker se ta rada zgubi. Naročnina Kmetskemu listu ostane kakor doslej Din 30 — za celo leto.

Požar v viničariji. Minuli teden je nastal iz neznanega vzroka požar pri viničariji J. Leskovarja iz Perovca. Viničarija je zgorela do tal in se ni dalo ničesar rešiti.

Iz 4. nadstropja je skočila neka uradnica v Ljubljani. Ob padcu v globino si je zlomila obe nogi, roko in dobila notranje poškodbe.

Potres v Zasavju. Pretekli teden so se nenadoma zamajali mirni zasavski domovi. Potres je precej razburil prebivalstvo. Potresni sunek je bil precej močan, tako da so se hiše prav pošteno majale.

Nesrečna božičnica. V Kupincu pri Zagrebu je bila v šolskem poslopju revnim otrokom prirejena skromna božičnica. Vsled nepazljivosti pa se je neki mali deklici vnela obleka. Skušala jo je rešiti mati s tem, da ji je trgala raz telo obleko. Toda pomoč je bila prepozna. Vsled opeklin je otrok umrl.

Grozna usoda siromašnega delavca. Na železniški progi Zagreb—Vinkovci so v bližini Lastova našli na železniškem tiru razmesarjeno moško truplo. Komisija je ugotovila da je mrtvec identičen z 38-letnim dnevnim čarjem Gjuro Vojnovičem iz Beograda, ki se je vračal k svoji rodbini v Ado, da z njo skupno preživi božične praznike. Pri sebi je imel svoje prihranke v znesku 240 Din. Domneva se, da je Vojnovič padel iz vlaka.

Ivan Albreht:

Bela srajca.

(Legenda.)

9. poglavje.

Kaj se razodene gospodu Henriku in kaj je res. Sredi slavja in nazdravljanja se spomni vitez:

»Toliko sem že povedal o svojih doživljajih, zdaj bi pa rad slišal tudi o domu kaj in o tebi, draga soproga, kako si preživljala to strašno dobo ločitve.«

»Kaj naj ti povem,« odvrne gospa Hilda, »pusto se je pletlo življenje iz dneva v dan in nisem je imela vesele ure brez tebe, ki si moje solnce na tem svetu.«

»Res nič drugega ne veš?« ledeno vpraša Amanda.

»Nič takega, kar bi bilo pomembno, meni Hilda.

»Onega sijajnega gosta nič ne omeniš, ki je prišel s tako bogatim spremstvom od kaj vem kod?«

Najmrzlejši kraj na svetu se imenuje Vrhovansko in leži v Sibiriji. Povprečna letna temperatura znaša 63 stopinj pod ničlo. In vendar tudi tam žive ljudje. Malo čudno se to vidi nam, ki že pri najmanjšem mrazu, ki je šele majhna tretjina mraza v Vrhovanskem, stiskamo in zapenjamo suknje.

Ropi v berlinskih trgovinah. Minuli teden je v večih trgovinah v Berlinu prišlo do ropov. Roparji so bili jako spretni, posebno pa nagli. Pripeljali so se na kolesih ali na avtomobilih, naglo vdrli v trgovino, pobrali gotovino ter jo hitro odkurili.

Huda zima se je pojavila v Gorenji Italiji, odkoder poročajo, da vladajo tam silni snežni viharji in burja. Siromašno ljudstvo je silno prizadeto ter v pravem pomenu besede naravnost zmrzuje.

Uvoz v Italijo se bo še bolj omejil. Prihodnje leto bo celo ta omejitev zadela živino in mesne izdelke.

Požar v Stuttgartu. Iz neznanega vzroka je pretekli teden nastal v starem znamenitem gradu v Stuttgartu na Nemškem požar, ki se je kmalu razširil na ves grad ter ga upepelil. Škoda je neprecenljiva posebno radi tega, ker je predstavljal grad staro in znamenito zgodovinsko vrednost.

Na Romunskem so pretekli teden odkrili veliko komunistično zaroto. V nekem mestu so našli tudi mnogo orožja in razstreliva. Več oseb je bilo aretiranih.

V Budimpešti so v velikih gručah zbrani brezposelni demonstrirali. Med njimi in policijo je prišlo do resnih spopadov.

150 m globoko je padel 65-letni delavec Franc Šket iz Gaberja pri Celju. Po končanem gozdnem delu se je v mraku vračal domov. Na poti pa je zašel ter padel v 150 m globok prepad, kjer je obležal mrtev.

Lastno sestro je ustrelila v Podgorici v Črni gori neka Ljubica Plackova. In sicer je sredi trga oddala nanjo štiri strele iz samokresa. Umor je bil iz nagiba, da opere čast domače rodbine.

Avto je povozil pri vasi Dobravi posestnika F. Cvelbarja. Nesrečo je zakrivila posestnikova naglušnost.

Splašeni konji so v Ostrogi pri Brežicah tako divjali z natovorjenim vozom, da je padel z voza hlapec posestnika Luzarja. Težko obložen voz je šel čezenj in ga močno poškodoval.

Zopet alkohol. O žalostnem fantovskem slučaju nam poročajo iz Stojncev pri Ptujju. V neki gostilni je prišlo do krvavega spopada med fanti. Ostal ni brez posledic. Posestnikovega sina F. Plešca so z nožem tako obdelali, da se v ptujski bolnici bori s smrtjo.

»Ne vem, če bi to mojega soproga in družbo zanimalo, se odmika Hilda.

»Tako? Imenitne goste ste imeli?« vprašuje vitez Henrik, a gospodična Amanda hiti:

»Vsaj dragulje in prekrasno zlatnino bi pokazala, s kakršno te je imenitni gost obsipal.« Vse se začne spogledavati in vitez Henrik postaja nemiren, a Hilda nedolžno odvrne:

»Meni, draga Amanda, ni prav nič znanega o tem.«

»Oh, ne bodi no tako skromna,« zbada Amalija in namigne služabnici, ki odide in se takoj vrne s takšnim razkošjem, da vsa družba ostrmi in je celo sam vitez nem od začudenja.

Gospe Hildi je vse to tuje in neznano, pa se obrne k soprogu:

»Res ne vem, kaj hoče tvoja ljubezniva sestrična s tem in odkod je ves ta čar.«

Vitez Henrik pogleduje zdaj tega, zdaj onega, in bolj in bolj blede. Z osteklenelimi očmi ogleduje soprogo in tema se mu dela pred očmi, a iz teme se dviga isti črni, neznani vitez in se mu roga:

»Ali vidiš sedaj, vitez Henrik, ali vidiš, koliko je vredna zvestoba tvoje krotke ženice?«

Z druge sika Amandin strupeni glas:

Drago vino. V Londonu je avstrijska vlada nedavno na javni dražbi prodajala razne znamenitosti iz bivšega carskega dvora. Med drugim so prodajali tudi steklenice tokajskega vina, ki je bilo natočeno v steklenice leta 1812. Kupil jih je indijski maharadža iz Alvara in plačal za nje približno 700.000 tisoč dinarjev.

Grozna smrt v puščavi. Iz Bajruta v Arabiji poročajo, da je člane neke znanstvene ekspedicije, ki je hotela preiskati sirijsko puščavo, zajel silen vihar, tako da niso mogli potovati dalje. V puščavi so jih napadli volkovi in raztrgali. Našli so samo oglodane še kosti.

V Liverpoolu, angleškemu mestu, je nastal v neki hiši požar. Ogenj se je razširil tako naglo, da stanovalci niso mogli več zapustiti hiše. S hišo vred so zgorele tudi štiri osebe.

Na univerzi v Sofiji so dijaki vprizorili hrupne demonstracije proti profesorju in bivšemu ministrskemu predsedniku Cankovu, kateremu so preprečili predavanje. Izvesli so plakat z napisom: Doli s krvavim psom Cankovom, ki ima toliko tisoč umorov na vesti!

Vihar izruval 100.000 dreves. Pred par dnevi je razsajal na Švedskem strahovit orkan, ki je strašno opustošil otok Gotland v Vzhodnem morju. Edino mesto na otoku Wisby je bil ves čas orkana v temi, ker je vihar pretrgal vse zveze z električno centralo. Na otoku je neurje povzročilo velikansko škodo ter izruvalo 100.000 dreves.

Otroka vrgla v vodo. Pastirji so potegnili te dni iz rokava Save blizu Kostajnice mrtvega novorojenčka. Sodna komisija je ugotovila, da je bilo dete rojeno zdravo in vrženo v vodo. Brezsrčno mater so že aretirali.

Ustreljena na svatbi. V Mokrem Polju pri Kninu je bila na neki svatbi po nesrečnem naključju ustreljena dvajsetletna Boja Babičeva, ki je bila na glasu kot najlepše dekle v vasi. Ko so v radosti svatje streljali z revolverji in puškami, je neka krogla zadela nesrečno deklico ravno v čelo in je v par minutah nastopila smrt.

Strašna smrt siromašne starke. Iz Subotice poročajo o tragični smrti 84 letne starke, vdove Čovičeve. Ko se je starka v soboto zvečer povrnila v svojo siromašno izbico in si malo zakurila peč, se je vlegla na svojo slamnjačo in zaspala. Na nepojasnen način se je vnela slamnjača in starka je s slamnjačo vred zgorela. Ko so v nedeljo vlomili v njeno sobico, so starko našli na pol zoglenelo. Ker se ogenj v sobici ni razširil, ostali stanovalci v hiši požara niso opazili.

»Hilda nič ne ve o tem. Le škoda potem, da leži plačilo, ki ni smelo živeti, spodaj v grobnici —«

»Slišiš, Henrik?« se roga črni vitez, a glas Amandin:

»Ali nisi opazil prejle male krste spodaj, ki je ob tvojem odhodu še ni bilo?«

Vitez Henrik ne vidi in ne sliši nič več. Blazna bolečina ga vsega premaga in kakor besen zgrabi soprogo:

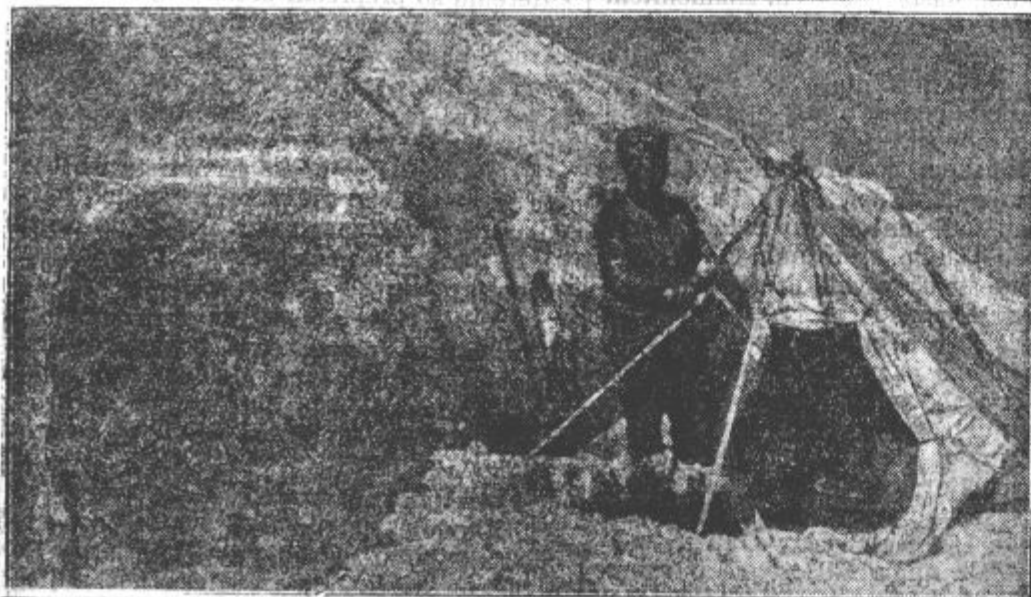
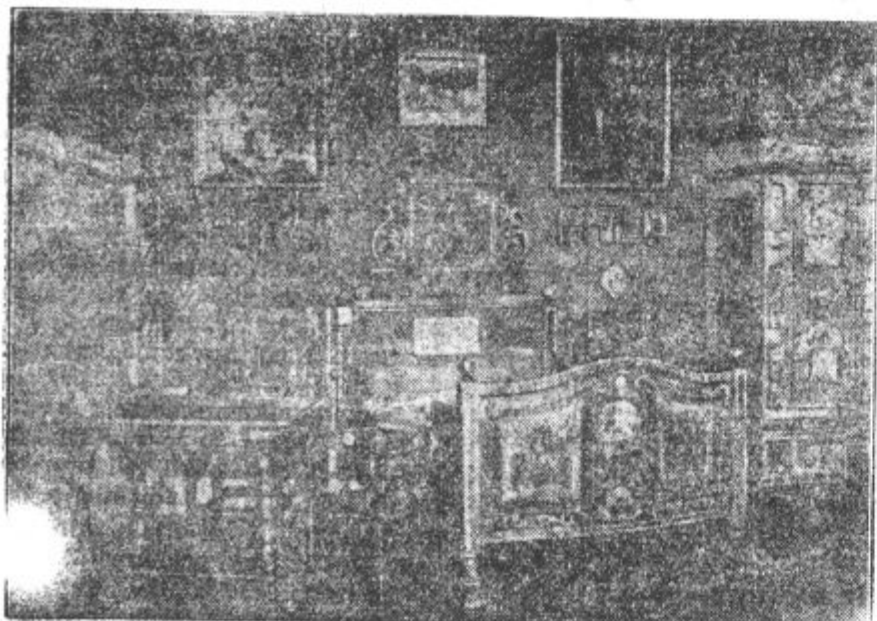
»Govori!«

Gospa Hilda se prestraši in hoče oditi, da bi oblekla meniško haljo, ki jo je nosila, ko je šla otet soproga, ter bi tako na najkrajši način pregnala dvome in natolcevanja. Ko pa se dvigne, se Amanda besno zasmee in po vsej dvorani nastane hrup. Vitez Henrik plane za soprogo, jo od zadaj pograbi in jo trešči skozi okno:

»Evo ti plačila, prešustnica!« srdito krikne in vsa družba onemi, a iz globine nekje se oglasi:

»Henrik, Henrik, kaj si storil?!«

Vse drvi k oknom, ali joj! Dva angelja drugujeta gospe Hildi in jo počasi spremljata v nižino, da ne pade, ampak stopi v grajski jarek kakor na mehki mah.

Dražba v vili Katarine Schratt. — Katarina Schratt, nekdanja sloveča gledališka igralka in prijateljica cesarja Franca Jožefa, je prodala na dražbi opremo svoje vile v Ischlu. (Silka na levi zgoraj.)

Ameriško zlato za Francijo. — Nedavno so poslale Zedinjene države ogromno množino zlata v Francijo, ker so Francozi odpovedali Amerikancem kratkoročne kredite. — Z zlatom napolnjene sodčke hranijo v zakladnici francoske narodne banke.

Držav. tajnik von Bülow (na desni) ob prihodu v Pariz.

Učenjak na delu v višini 4100 metrov. — Profesor dr. G. von Salis pred šotorom v »meniško spiljo« v višini 4100 metrov.

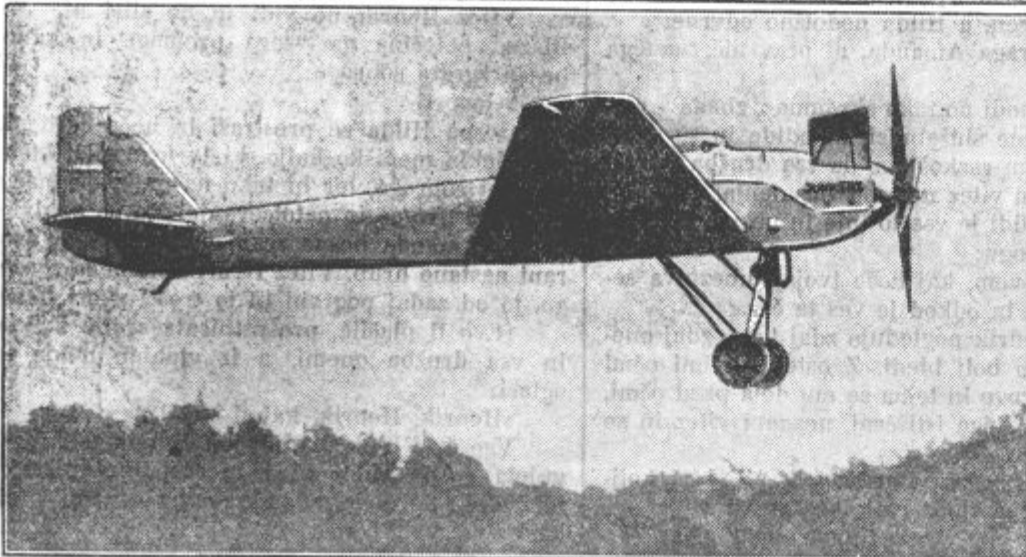
Lončki za cvetlice iz gramofonskih plošč. — Neki angleški invalid topi stare gramofonske plošče in izdeluje iz stopljene mase različne drobnarije.

Bolgarski poslanik v Berlinu dr. Pomenof s svojo soprogo.

Lady Seaforth. Predsednik nemške republike Hindenburg je odlikoval vdovo angleškega polkovnika Seafortha s kolajno nemškega rdečega križa I. razreda za njeno pomoč Nemčiji v prvih letih po vojni.

Poskusni let nemškega letala za stratosfero. — V svetovnoznani tvornici Junkers v Dessau-u so zgradili letalo za let v stratosfero po načrtih nemških strokovnjakov. Motor tega letala razvija 800 konjskih sil.

Mussolinijev brat Arnaldo, ki je bil v fašističnih krogih znana osebnost ter je tudi urejeval glavni list fašistične stranke »Il Popolo d'Italia«, je pretekli teden nenadoma umri zadet od kapi.

Jack Diamond, znani newyorški kralj tihotapcev alkohola, je bil prošli teden od svojih konkurentov ustreljen. Proti njemu se je vršil proces radi tihotapstva in je bil radi tega tudi obsojen, a je prijavil priziv na višjo instanco, ki ga je v ponovni razpravi oprostila. Da proslavi to svojo oprostitev, je povabil svoje prijatelje na bogato gostijo. Ko so bili gostje v najlepših ročcah, so vdrli v lokal maskirani možje, ki so Diamonda ustrelili. Ze lansko leto, ko je bežal pred svojimi ljubosumnimi konkurenti v Evropo in je bil iz Nemčije izgnan nazaj v Newyork, je izjavil, da bo to njegova smrt.

Stoletnica cigarete. Letos poteka sto let, odkar je prišla v promet cigareta v svoji sedanjí obliki. Pripovedujejo, da je cigareta nastala na ta način, da so pri zavzetju Akke po egiptskih četah vojaki, ki jim je primanjkovalo pip za kajenje začeli rezati tobak in ga zavijati v papir ter ga kadili. Ti vojaki so bili torej prvi, ki so kadili cigarete. Njih zgled je tako vlek, da je kmalu nato prišla cigareta v promet v podobi, pod katero jo poznamo še danes.

Del vatikanske knjižnice se je pretekli teden porušil. Nesreča je nastala vsled tega, ker se je vdrl strop slovite sikstinske dvorane ter je pokopal pod seboj nad 15.000 knjig velike vrednosti. Poleg tega pa je bilo pri nesreči ubitih 5 oseb, nekaj pa ranjenih.

Na Grškem so dobili novo bojno ladjo. Izdelale so jo italijanske ladjedelnice v Genovi.

Nesreča na drsališču. V Withehalu v Ameriki se je na drsališču dogodila strašna nesreča. Sedemletni deklici se je vdrl led ter je utonila. Mati, oče, brat in še druge osebe, ki so prišli deklico reševati, so ravnatoko utonili.

V Beogradu se je pretekli teden pripetila strašna rodbinska žaloigra. Sin bogatega trgovca Tase Nerančiča, ki je imel precej veliko trgovino, je z devetimi revolverskimi strelji ubil najprej očeta, nato mater, težko ranil brata ter še samega sebe ustrelil. Grozno dejanje je omenjeni izvršil najbrže v duševni zmedbi.

Sele tretjič se mu je posrečilo. V ponedeljek se je obesil v Križevcih 63letni Josip Brčić. Mož se je hotel že dvakrat obesiti, pa ga je obakrat rešil zet. V ponedeljek pa je odšel zet z doma in to priliko je Brčić porabil, da si je končal življenje. V smrt ga je baje pogljal obup, ker mu je umrla žena, brez katere ni mogel živeti.

Živa baklja. Težka nezgoda je zadela poljsko delavko Antonijo Pukšič iz Skok. Ko je kurila v štedilniku, so švignili plameni po njej ter se ji je vnela obleka in lasje. K sreči se je posrečilo oteči jo strašne smrti v goreči obleki, vendar je zadobila tako opasne opekline po vsem telesu, da so jo prepeljali v bolnico.

Množitev židovstva. Po objavljenih statistikah v popisu prebivalstva v Palestini se je število židov v Palestini od leta 1922 skoraj podvojilo. Leta 1922 jih je bilo še 83.794, sedaj pa jih je nad 175.000. V istem času se je število muslimanov povišalo od 590.890 na 759.952; število kristjanov od 73.026 na 90.608.

Strašen požar v umobolnici. V zavodu za umobolne v Charltonu v Ameriki je nastal požar, katerega žrtve so bili številni umobolniki. Pri reševanju je prišlo do razburljivih in ganljivih prizorov, ko so morali razne bolnike s silo prisiliti, da se ne bi vrgli v ogenj.

Bogat ribji lov. Ruski časopisi poročajo, da so ribiči iz obale Belega morja naleteli na silne množine rib (trsk). Nad sto vlačilcev neprenehoma vozi v Arhangelsk ujete ribe.

Stroge kazni v Rusiji. V Moskvi je stalo 47 oseb pred sodiščem, ki jih je sodilo zaradi tega, ker so si na goljufiv način prisvojile zalog kruha. Deset obtožencev je bilo obsojenih na 10 let ječe vsaka, 30 na 6 let, 4 na 5 let; ostali so dobili manjše kazni.

V Indijo se še pred Novim letom vrne voditelj indijskega gibanja za samostojnost Indije Gandi. Po njegovem prihodu se bo vršil velik kongres, kjer se pričakuje, da bo zmagala struja, ki je za takojšnjo borbo proti Angliji.

Poljski kmet je v zadnjem času doživljal najhujše čase. Cene vsem poljedelskim proizvodom so na Poljskem padle na najnižjo stopnjo. Posebno pa so padle cene živini. Vsi časopisi prinašajo v napol smešni in napol resni obliki različne prizore s kmetjskih sejmov, kjer kmetje rajši odpeljejo nazaj domov živinče ali pa ga na mestu ubijejo in slično.

ZA ZIMSKE SUKNJE IN OBLEKE
najboljše češko in angleško blago
kupite le pri znani domači trdki
NOVAK v Ljubljani
NA KONGRESNEM TRGU 15
(NASPROTI NUNSKE CERKVE)
NAJCENEJE!

Prokletstvo stroja.

Pod tem naslovom poročajo češki listi o vsebini govora, ki ga je imel v češkoslovaškem državnem zboru minister za socialno politiko dr. Čech.

Minister je dejal:

»Mi se po mojem mnenju še ne bližamo koncu gospodarske krize, ampak tičimo še prav globoko v njej in mi še nikakor ne moremo prerokovati njenega konca.

Krizo silno poostruje vpeljava vedno novih strojev v razne obrate. V neki veliki fabriki za cement, kjer je nekdanj 650 delavcev izdelalo po 60 vagonov cementa na dan, izdelava sedaj, z modernimi stroji, le 350 delavcev po 150 vagonov cementa na dan. V nekem kamnolomu, kjer pridobivajo gramoz za posipavanje cest, imajo stroj, ki potrebuje le 4 delavce za njegovo postrežbo; stroj naredi toliko, kolikor je prej naredilo 60 delavcev dnevno. V plinarni v Pragi producira 190 delavcev 36.000 kubičnih metrov plina dnevno, prej pa je produciralo 570 delavcev le 24.000 kubičnih metrov plina. V neki tovarni za krtače so postavili stroj, ki omogoča za 35 procentov večjo produkcijo kljub temu, da so zaradi stroja lahko odpustili 150 delavcev. V neki suknarni v Toplicah so postavili nove stroje; za postrežbo 24 novih strojev zadoštuje le en delavec!«

Minister vidi edini lek za ozdravljenje težke industrijske krize v skrajšanju delovnega časa ob enakih delavskih plačah.

»Tepec«, se zdajci zaroga Henriku iz teme črni vitez.

Henrik blazno bolešno:

»Kdo? Kdo si spet?«

Iz teme:

»Sum!«

Tedaj spozna vitez zmoto, krikne od bolečine in drvi iz gradu, da otme ženo in jo prosi odpuščanja. Za njim joka Vitalija:

»Zakaj niste počakali, gospod? Saj sem vam rekla, da bom vse povedala.«

Gospa Hilda pride medtem že sama soprogu naproti in smehljaje odvrne njegovim skesanim prošnjam:

»Pogovori se z Bogom, jaz ti nimam kaj odpuščati!«

Nato se mu izvije iz objema, odide v svojo spalnico in se kmalu vrne kot menih:

»Dober dan, vitez Henrik, ali me poznaš?«

In že izvleče krpo bele srajce in jo ponudi Henriku:

»Tole si mi dal tam doli pod Ljubljano in sem ti rekla tedaj, da mi bo ljub in drag spomin na najino potovanje. Tu ti ga vračam.«

Henrik ostrmi:

»Hilda, ti, ti si me otela?!«

Hilda v meniški obleki prikima in zapoje nekaj onih pesmi, ki jih je pela pred samim turškim sultanom. Potem:

»Gotovo še nisi pozabil, da mi je sam turški car dal na voljo plačilo, kakršno koli si izvolim. Veš tudi, da sem izbrala tebe. Kako si me tedaj mogel soditi, da bi se vezala na to mrtvo kamenje in mrzlo zlato?!«

»Amanda«, škrtne vitez, toda ženska je kakor mrtva. Trepetaje poslušala in strmi, medtem ko se oglasi Vitalija:

»Vse to je last gospodične Amande. Tudi ono v grobnici —«

In začne pripovedovati, kako je prišla imenitna tuja gospoda v grad in kako je skušala zapeljati gospo Hildo. Ker je bil trud zaman, se je lotila gospodične Amande, ki se ni branila take ljubezni in ne draguljev.

Vsi strme, a najbolj vitez, ki zdajci spozna, da je bil na njegovem gradu res sam Djaurbeg, ki naj bi po sultanovi želji zapeljal gospo Hildo.

Potlej pove Vitalija, kako ji je gospa razodela, da se hoče podati doli v globoko Turčijo, a ona ni hotela ž njo, ker jo je medtem že pre-

motila gospodična Amanda. Kasneje je Amanda ljubezen rodila sad, ki zdaj leži v mali krsti v grobnici.

»Ko se je vrnila gospa Hilda, me je zaskelela krivica in sem že njej obljubila, da vse po pravici povem«, zajoka končno Vitalija, Amanda pa se z zadnjim naporom vzpne in krikne: »Pri tej priči naj okamenim, če je na tem kaj resnice!«

Komaj utihne, je ni več. Kamenita soha stoji tam, kjer je stala Amanda.

Vitez Henrik se zdrzne.

»Zdaj vem vse«, pravi in se sesede, medtem ko gospa Hilda hvali v srcu Boga, ki ji je dal doživeti tako zmago.

Ko se Henrik dvigne, da še enkrat vpričo vsega zbranega plemstva prosi soprogo odpuščanja, ga obdaja tema. Oslepele oči zaman iščejo one žive lepote, ki jo je bil pravkar hotel ugonobiti.

Družba se presunjena razide in na gradu zavladava mir in nova sreča, sreča tudi oslepelemu vitezcu; kajti temo mu razsvetljuje nezmagljivo solnce: Hildina ljubeča zvestoba.

(Konec.)

Grahor Ivan:

Slovansko Novo leto

V tolminski deželi je zapadel velik sneg. Po dolinah ga je bilo nad pol metra, v gorah pa nad eden in nad dva metra visoko; čim višje, tem več. Kuk in Bogatin sta bila videti kot ogromna kopa, ki deli ves svet na jugoslovansko in italijansko stran.

Pota skozi soteske med Cerknom in Tolminom so zakrivali snežni zameti. Snežilo je tri dni in tri noči. Četrty dan šele se je nebo zjasnilo.

Tako se je pričevalo novo leto tisoč desetsto dvajset tretje.

Mihi Trenku je potekel dopust ob deseti uri na Silvestrov večer. Minilo pa je polnoči in on se še ni prijavil v tolminski vojašnici. Službujoči alpski narednik je zapisal njegovo ime v seznam in ga prijavil odsotnega. Minil pa je že poldan prvega dne v novem letu in Mihe še ni bilo z dopusta.

Pred večerom na Novega leta dan se je prijavil. Obstal je zmučen v stražnici. Obraz mu je žarel in je bil znojen od hitre hoje. Čop kostanjevo rjavih las mu je štrlel daleč od glave, ko je snel z nje planinski klobuk in ga naslonil na odložen nahrbtnik. Miha Trenk je hodil od doma do Tolmina dva dni. Žive duše ni srečal po potih, koder je hodil. Izgubljal se je v zametih in kobacal iz njih. V Šmeljah je prenočil pri dobrih ljudeh, ki so se mu čudili, da gre v takem vremenu na pot. On pa je moral, ker mu je potekal dopust. Mogoče se ne bi dokopal v Tolmin, če ne bi bil Trenkov Miha.

Službujoči italijanski narednik je zapisal uro, kdaj se je vojak Miha Trenko vrnil z dopusta in da se je dvajset ur zakasnil preko dovoljenega roka. Prijavil ga je v bataljonski pisarni.

Miha Trenko je stal pred italijanskim poveljnikom. Častnik ga je nekaj vprašal in je svoje vprašanje še enkrat osorno ponovil. Miha Trenko ni znal italijansko.

»Zapišite mu pet dni strogega zapora in zaprite ga!«

Službujoči narednik omahuje. Kazen se mu zdi mogoče za takšen prestopak prevelika. Miha Trenko je razumel in počakal. Narednik je še dobra duša, pregovoril bo častnika.

Poveljnik ga osorno pogleda in naredniku upade pogum. Zato požre svojo prošnjo, ki jo je hotel povedati v prid tega vojaka, in samo vpraša:

»Ali nocoj še prejme večerjo?«

»Niente,« je zarohnel častnik in prešel na druge stvari. »Kaj ste še hoteli poročati?«

Narednik je obstal v zadregi pri vratih.

»Sneg je,« je rekel in še boječe pristavil: »Vojak pravi, da se je zakasnil zaradi zlega vremena.«

»Kaj pravi? Ali nima jezika? Naj govori! Kaj ste navajali v svoj zagovor?«

»Sneg je bil,« mlati Trenk v italijanščini. Na druga vprašanja pa ne pove odgovora, ker jih niti razumel ni. Častnika se je lotila nestrpnost.

»Pokličite narednika Slovenca!« se je obrnil k podčastniku. »Ali pa tudi tega zaradi vremena še ni v vojašnici?«

»Narednik Slovenec pričakuje gospoda poveljnika.«

»Naj vstopi!«

Vojaki pripovedujejo, da je narednik Slovenec že vedel za Trenkovo zakasnitev in jo takoj obrazložil poveljniku približno tako, da je Trenko doma iz Cerkna, da je v lepem vremenu od tam do Tolmina pet ur, v slabem pa skoraj nihče ne potuje, ker so zameti smrtno nevarni.

Poveljnik je poslušal vnetega zagovornika in ni prikrival, da je postal srdit tudi nanj.

»Idite! Ne boste mi fantazirali. Že tretji vojak Slovenec se je prepozno vrnil z dopu-

sta, vi pa jih zagovarjate. Idite, da vas ne vidim.«

Narednik je poslušal in pozorno opazoval častnika. Potem je mirno in glasno vprašal:

»Kakšno odločitev ukazujete, gospod poveljnik, zaradi kaznilnega lista?«

»Nobene.«

Poveljnik se je jezno obrnil od mize.

Narednik Slovenec je v tistem trenutku vzal službujočemu naredniku kaznilni list in prebral, kar je bilo na njem napisano. Potem ga je položil na mizo.

»Miha Trenko, zdaj lahko greste v svojo sobo.«

Poveljnik in vsi so obmolknili. Miha Trenko je zaštoril in s težkim korakom odhajal iz sobe. Bil je prost. Na pragu pa se je obrnil, kakor da šele zdaj vse razume. Stopil je nazaj v sobo in voščil vsem skupaj s svojo slovansko besedo, kakor mu je privrela iz duše:

»Pa srečno Novo leto!«

»Srečno!«

Narednik Slovenec se je veselo zasmeljal, da je bilo vojaku skoraj nerodno.

»Kaj pravite?« se je prebudil poveljnik in začudeno gledal prisotne.

»Planinec Trenko je voščil vsem dobro Novo leto,« je raztolmačil narednik.

»Slovansko leto,« je dodal srepi poveljnik. Potem je še mahnil za odišlim vojakom in še enkrat zamrmral, »pravo slovansko leto.«

»Signor, si; da, gospod!« — je odvrnil narednik in odstopil.

Tovariši so skupaj na ramah odnesli odrešenega Miho in — njegov nabasani nahrbtnik. V sobi so ga vrgli na posteljo. Potem so ga skoraj zadušili z vprašanji. Sosedje iz Cerkna so hoteli vedeti, kaj so mu naročili njihovi doma za svoje vojake.

»Rekli so — rekli so, naj vam voščim slovansko leto!« — je bruhnil Miha.

In Mihovo voščilo je šlo po tolminskih kasarnah od ust do ust, da so se tresli od silnega smeha vsi planinski klobuki.

Francè Gerželj:

Po Silvestrovem večeru

Ze teden dni leži Šimen na trdih deskah. Skozi ozko lino mu prinašajo suhega kislatega kruha in vode v glinastem vrču.

— Kako je neki zdaj tam zunaj? — misli Šimen in zre navzgor v desni kot, kjer se svetlika majhno zamreženo okence.

Vstane. Hodí v kolobarju po celici, ki je tako majhna in tesna, da še koraki ne morejo odmevati v njej.

In misli dalje.

— Kako čudno je vse na tem svetu! Življenja v mestu ne morem razumeti. Kje začne, kje in kedaj neha to življenje, je večna uganka. Nekam drvi vse, buta in se lomi, kot pri nas doma, kadar je razsajala vihra in sva z materjo ždela v koči in molila, da bi nama ne raztrgalo strehe in ne polomilo češpljam vrhov. Kot velika, strahotna ura je vse. In jaz te ure ne bom nikoli razumel.

Šimen obstane, seže po vrč in pije. Žeja ga in ob senca mu silno udarja kri. Ob spominu na vse zadnje dogodke, prične v Šimnu rasti gnjev, ki mu sili v grlo in ki bi ga najrajši izpljunil in izkričal v temačne stene ječe.

Neurejeno in bežno se Šimnu motajo misli, ostre, da ga bolijo. Svest si ni popolnoma, koga naj obdolži krivice, ki mu je bila storjena.

— Bog s teboj, Metka! Zdaj ti je boljše in lepše. Lepega fanta imaš! Gospa boš! Imenitna gospa! Ha, ha! Gospa brezskrbnega življenja. Gospa Marjetka! Ha, ha!

V Šimnu vre. Misli se vzpenjajo kot strup. Šimen pograbi vrč in ga trešči ob steno, da se črepinje razletijo po vsej celici.

— Ha, ha... Marjetka! Lepega fanta... gospa... Ha, ha!... na tilniku... ima kri... tvoj fant... gospa. Naravnost v tilnik... Ha, ha! Šimen se ves truden nasloni ob steno.

— Proketo! Pet tednov sem stradal, da sem pristradal tisti prstan z rdečim kamnom, kot kri je rdeč tisti kamen. In si dejala, da naju veže za vse čase. Verjel sem ti. Ti pa si lagala, Marjetka — —

Šimnu je kot da mu žgoča kislina razjeda prsi. Za življenje in smrt se bijeta v njem kesanje, ki se je jelo oglašati, in krivica, ki se mu je zgodila.

— Da, — mesto — laž. O, Marjetka!

Šimen se zažene proti svetlikaiočemu se oknu, a ga ne doseže. Pade na deske in trdo zakolne.

Potem se razpne v celici popolna tišina.

*

Iz tesne borne bajte na koncu vasi je Šimen doma. Dobra, a tako majhna njiva za bajto ne more vseh preživeti.

Šimen je kot najstarejši odšel v mesto za kruhom. Troje jih je z materjo še ostalo doma. Pa tudi te čaka pot, ki pelje z doma v mesto. Najprej Lojzko, potem pa še Tončka in Mihca.

Potem bo doma v bajti mir. Ferjančkovi pa bodo raztepeni po vsem svetu.

*

Ko je prišel o Veliki noči Šimen v mesto, še ni bilo tako težko in tesno za življenje in delo. Bister in iznajdljiv kot je, si je kmalu našel delo v fabriki.

Dela in pehanja sicer več kot doma, toda Šimen se je vsemu privadil.

Poiskal si je tudi tovarišijo, ki ga je takole pomalem seznanjala s tistim grobim mestnim življenjem, ki se brez vsake sramežljivosti razliva po ulicah.

Ob nedeljskih popoldnevih pa je v mestu prav, če imaš še dekle. Z njim greš na sprehod, ali pa v kino. In sploh, za zmiraj pa vendar ne moreš biti sam!

Tako so ga učili tovariši novega življenja. In Šimen je bil dober učenec.

Ob nedeljskih popoldnevih je hodil z Marjetko na sprehod. Včasih sta šla tudi v kino.

Marjetka ni bila njegovega rodu. Gori neke z Nemiškega je bila doma. Sirota. Brez staršev.

Kljub temu sta se imela rada. Dosti je Šimen mislil na Metko, posebno pa na njene lepe plave lase.

Ob koncu leta, na Silvestrov večer sta šla celo na veselico, ki jo je priredila neka delavska organizacija.

Tisti večer je Šimen podaril Metki majhen prstan z rdečim kamnom. Težko ga je pristradal, toda za toliko ljubezen je vsako dejanje premajhno.

Prstan z rdečim kamnom naj ju veže za vse dni!

S prešerno ljubeznijo v srcu je bil Šimen ves razgiban ob uri, ko se je staro leto za vselej poslavljal. Tudi Metka ni bila nič plaha kot sicer. V razigranosti je vsa žarela. In mnogo je plesala.

Dasi je Šimen ves čas naravnost lepil z očmi na njej, je vendar kar v trenutku izginita s plesalcem. Čakal je Šimen in še čakal, Metke pa od nikoder. Zanj je bila vsaka minuta neskončnost.

Vstal je izza mize in šel iskat Metke. Morda ji je hudo, pa je morala iz dvorane. Nekaj že bo! Zastalo je Šimnu srce.

— Moja ali nikogar bo Metka!

Samo bolno je kriknil v kotu hodnika mlad fant...

*

Takrat je Šimen prvič preklel svojo pot v mesto.

Naša hrana pozimi.

Naše telo potrebuje za svoj obstanek vsak dan več ali manj hrane. Hrano, ki jo dajemo telesu, telo prebavi, prebavljena hrana pa »gori«. Ne gori pa hrana v našem telesu s plamenom kakor drva v peči, ampak gori »kemično«. Kemično gorenje pa je v bistvu prav takšno, kakor je gorenje v peči: hrana se pretvarja v druge zveze, pri tem pretvarjanju pa se razvija v našem telesu toplota, brez katere ne moremo živeti.

Naše telo je torej neke vrste živa peč. Če hočemo, da v tej peči gori, moramo pač zadostno »kuriti« in to kurivo je hrana. V peči pa, ki je narejena le za kurjavo z drvi, ne moremo kuriti premoga in slabotno telo človeka, ki čepi dan na dan v sobi, ne prenese težke hrane, ki jo z lahkoto prenese drvar ali kovač. Star pregovor pravi: »Kar kovaču prija, to krojača umori.« Pri vsaki peči pa, bodisi pri tisti na drva ali pa pri tisti na premog, rabimo toliko več kuriva, kolikor bolj je mrzla okolica peči. Zato rabi tudi naše telo pozimi več in krepkejšo hrano kakor poleti.

Naša živila imajo pa različno kurilno moč. Slanina stoji n. pr. napram kruhu v istem razmerju kakor premog napram šoti. Zato pa je vredno, da si določimo za zimo posebno hrano.

Mi, ki živimo v srednji Evropi, imamo mrzle zime in zato je prav, če uživamo pozimi bolj take jedi, kakršne uživajo prebivalci severnih krajev. Ti pa jedo mnogo masti in mesa. V severnih krajih imajo ljudje le kratko dobo v letu na razpolago rastlinsko hrano, sicer pa jedo ribe, morske pse, kite, medvedje in jelenje meso. In ker rabi človek pozimi več hrane kakor poleti, nam je tudi »požrešnost« severnih narodov razumljiva. Zato dobivajo tudi mornarji, kadar pridejo v bolj severne kraje, več mesa in masti na dan kakor takrat, kadar plovejo na jug.

Zanimivo je, da je pozimi tudi naš želodec krepkejši kakor polleti in da dela pozimi mnogo bolje. Poleti dosti ljudi mastne hrane niti ne prenese, pozimi pa prav lahko.

Zato je za zimo prikladno mastno meso, slanina in dobro zabeljena rastlinska hrana (fižol, krompir, kaša). Jemo pa pozimi tople jedi, da dovajamo telesu več toplote, in tople jedi nam pozimi tudi bolj teknejo kakor hladne. Ne smemo pa jesti prevročih jedi, da si ne pokvarimo zob in želodca.

Tržna poročila.

Tržne cene v Ljubljani, dne 15. decembra 1931. Govedina na trgu: 1 kg govejega mesa I. Din 10—12, II. 8—10, III. 6—8. Teletina: 1 kg telečjega mesa I. 16, II. 12

do 14. Svinjina: 1 kg prašičjega mesa I. 14 do 16, II. 12—14. 1 kg konjskega mesa I. 6, II. 4. Perutnina: Piščanec majhen 15, večji 20, kokoš 20—30. 1 liter mleka 2'50—3'—, 1 kg surovega masla 25—28, 1 kg čajnega masla 32—40, 1 kg masla 30—36, 1 kg bohinskega sira 24—26, 1 kg sirčka 7—8, jajce par 2'75—3'50. Pijače: 1 liter starega vina 14—20, 1 liter novega vina 10—14. 1 kg luksuznih jabolk 6, jabolk I. 5, II. 4, III. 2—3, 1 kg luksuznih hrušk 10. 1 kg moke št. 0 na debelo 405—430, na drobno 4'75, 1 kg moke št. 2 na debelo 380—405, na drobno 4'50, 1 kg moke št. 4 na debelo 335—380, na drobno 4'—, 1 kg moke št. 6 na debelo 285, na drobno 3'75, 1 kg kaše 5, 1 kg ješprenja 5, 1 kg ješprenjčka 6—10, 1 kg otrobov 1'50—2, 1 kg koruzne moke 2'50—3, 1 kg koruznega zdroba 4—4'50, 1 kg pšeničnega zdroba 5—6, 1 kg ajdove moke I. 6—7, 1 kg ajdove moke II. 5, 1 kg ržene moke 3'50—4, q rži 190—210, q ječmena 180—210, q ovsca 185—210, q prosa 190—210, q koruze 155 do 165, q ajde 200, q fižola ribničana 275, q fižola prepeličarja 335, kg graha 8, kg leče 8—12; q sladkega sena 80, q pol sladkega sena 75, q kislega sena 60—70, q slame 50 do 60. 1 kg krompirja 1'25—1'50.

Tržne cene v Mariboru, dne 15. decembra 1931. 1 kg govejega mesa I. Din 10 do 12, Din, II. 7—8, III. 4—6; 1 kg teletine I. 10—14, II. 8—10; 1 kg prašičjega mesa 8 do 15; 1 kg konjskega mesa I. 4, II. 2; 1 konjska koža 80—100, 1 kg goveje kože 6—7, 1 kg telečje kože 10 Din, 1 kg svinjske kože 3'50; piščanec majhen 8—12, večji 20 do 30, kokoš 25—35; 1 liter mleka 2—3, 1 liter smetane 10—12, 1 kg surovega masla 24—30, 1 kg čajnega masla 36—48, 1 kg kuhanega masla 30, 1 kg emendolskega sira 60—80, 1 kg polemendolskega 32—40, trapistnega 18—34, grojskega 24—32, 1 kg tilskega sira 30—32, 1 kg parmezana 80—100, 1 kg sirčka 8—10, eno jajce 1'25—1'50; 1 liter vina novega 6—10, 1 liter starega 12—16, 1 liter črnega 9—14; 1 kg jabolk 2—5, 1 kg posušenih sliv 8—12; 1 kg hrušk 3—4; 1 kg pšenice 2'35—2'90, 1 kg rži 1'75—2'50, 1 kg ječmena 1'75—2'—, 1 kg ovsca 1'75—2'50, 1 kg koruze 1'40—2'—, 1 kg prosa 1'40 do 2'50, 1 kg ajde 1'40—3'—, 1 kg fižola 1'75 do 3'20, 1 kg graha 12—14, 1 kg leče 8—14; 1 kg pšenične moke 00 4'15—4'50, 1 kg pšenične moke 0 4—4'50, 1 kg pšenične moke 1 4, 1 kg pšenične moke št. 2 3'80—4'25, 1 kg pšenične moke št. 4 3'50—3'85, 1 kg pšenične moke št. 5 3'25—3'75, 1 kg pšenične moke št. 6 3—3'65, 1 kg pšenične moke št. 7 2'25 do 3'50, 1 kg ržene moke I. 3'10—3'50, 1 kg ržene moke II. 2'90—3'25, 1 kg prosene kaše 3'75—5, 1 kg ječmenčka 3'40—4, 1 kg otrobov 1'10—1'80, 1 kg koruzne moke 1'60 do 2, 1 kg koruznega zdroba 2'25—3'75, 1 kg pšeničnega zdroba 4'30—5, 1 kg ajdove mo-

Suknje in obleke

kupite dobro in poceni v tovarni oblek Stermecki, Celje

št. 1

Novi, veliki, ilustrirani cenik in vzorci zastoj!

ke št. 1 5—6, 1 kg ajdove moke št. 2 3'50 do 5, 1 kg kaše 6—6'50; 1 q otave 65—70, 1 q ovsene, pšenične ali ržene slame 50 do 65'—.

TEDENSKI KOLEDAR.

3. januarja, nedelja: Ime Jezus.
4. januarja, ponedeljek: Rigobert.
5. januarja, torek: Telesfor.
6. januarja, sredo: Sv. 3 kralji.
7. januarja, četrtek: Valentin.
8. januarja, petek: Severin.
9. januarja, sobota: Julijan.

SEJMI:

3. januarja: Dol. Logatec.
4. januarja: Domžale, Murska Sobota.
5. januarja: Konjice.
6. januarja: Kostel pri Kočevju.
7. januarja: Šmartno pri Litiji.

Vsak zaveden kmet je naročnik KMETIJSKE MATICE.

Srečno novo leto

želi vsem svojim cenjenim odjemalcem

Maks Vale

trgovec

Št. Jernej

Srečno Novo leto

želi svojim cenjenim gostom

Alojzij Drmelj

gostilničar

Boštanj

Srečno in veselo novo leto

želi vsem svojim cenjenim gostom

Rezi Zalaznik

gostilničarka pri 6 ici

Ljubljana, Dunajska cesta 8

Srečno in veselo novo leto želi

Franjo Kastelic

trgovina

Kandija - Novo mesto

Srečno in veselo Novo leto

želi svojim cenjenim odjemalcem in gostom

Jos. Šuštersič

vinotržec in gostilničar

Seničica

Srečno in veselo NOVO LETO

1 9 3 2

želi vsem svojim cenj. poslovnim prijateljem

TISKARNA MERKUR

Ljubljana, Gregorčičeva ul. 23

Srečno in veselo novo leto 1932

želi vsem svojim odjemalcem in prijateljem

MEDIČ - ZANKL

tovarna olja, firneža, lakov in barv dr. z o. z.

LASTNIK FRANJO MEDIČ**Ljubljana - Medvode, Maribor, Novi Sad****Srečno in veselo Novo leto**

želi vsem svojim cenjenim gostom kakor odjemalcem vina

FERDO VODEgostilna in zaloga vina
Komenda**Srečno novo leto**

želi vsem svojim cenj. odjemalcem trdka

JOŠKO VEBER

trgovina z lesom in mešanim blagom

Škofja Loka (kolodvor)

Telefon 9

Srečno novo leto

želi vsem svojim cenjenim odjemalcem

Jvan A. Grosek

trgovina z mešanim blagom

Trebnje**Srečno in veselo Novo leto**

želi vsem cenjenim naročnikom in gostom

Bricelj Jvan

pleskar, ličar, sobo- in črkoslikar

Ljubljana, Dunajska cesta 15

Gostilna v Štepanji vasi „Na Planirju“

Veselo in srečno Novo leto

želim vsem svojim cenjenim gostom in odjemalcem ter se še v nadalje priporočam

Ernest Krulejpekar in gostilničar, **SEVNICA****Srečno novo leto**

želi vsem cenjenim naročnikom in odjemalcem trdka

Karl Jelovšek

opekarna in parna žaga

Vrhnika**Srečno in veselo novo leto**

želi svojim cenjenim odjemalcem

KREČIČ-SKUBIC

trgovina z mešanim blagom

LJUBLJANA

Vidovdanska c. 1 Florijanska ul. 30

Srečno in veselo Novo leto

želi vsem svojim cenjenim gostom kakor odjemalcem vina

FRANC GRAD

gostilna in zaloga vina

Zgornji Kašelj**Srečno in veselo Novo leto**

želi cenjenim odjemalcem in se priporoča za nadaljnjo naklonjenost trdka

KARL PRELOG

trgovina volne, bombaža in galanterije

Na debelo: Gosposka ulica 3

Na drobno: Stari trg 12, Židovska ulica 4

Srečno in veselo novo leto

želi svojim cenjenim odjemalcem in gostom

Jvan Grad

gostilna in veletrgovina z vinom

Beričevo**Veselo in srečno novo leto**

želi vsem svojim odjemalcem in poslovnim prijateljem

Josip Kobe

špecerija in delikatesa na drobno in debelo. Glavno zastopstvo za petrolej in bencin Vacuum Oil Comp. d. d.

NOVO MESTO**Veselo in srečno Novo leto**

želi vsem svojim cenj. odjemalcem zadrugarjem

„Ekonom“

osrednja gospodarska zadruga

Ljubljana, Kolodvorska ulica 7**Veselo in srečno novo leto**

želi vsem svojim cenjenim odjemalcem

Ignac Žargi**LJUBLJANA**

Sv. Petra cesta

Srečno in veselo novo leto

želi vsem svojim cenjenim odjemalcem

Stanko Lenarčič

trgovec

NOVA VAS PRI RAKEKU**Srečno novo leto želi****Anton Hafner**

restavracija, Škofja Loka, kolodvor

ter se cenj. občinstvu priporoča

Srečno in veselo novo leto

želi svojim cenjenim gostom

Valentin Lovše

gostilničar

SP. RIBČE**Srečno novo leto**

želi svojim cenjenim gostom

A. Sunara**GOSTILNA TRATNIK****Ljubljana, Sv. Petra cesta 25****Srečno novo leto?****J. Blasnika nasl.**

univerzitetna tiskarna, litografija in kartonaža d. d.

Ljubljana**Srečno in veselo novo leto**

želi svojim cenjenim gostom

Ivan Barlič

gostilničar

Vače**Srečno novo leto**

želi vsem svojim cenjenim odjemalcem

Lovro Petovarzaloga izključno le ljutomerskih vin
Samoprodaja za Jugoslavijo
„Reform“ steklenice za konzerviranje sadja in povrtnin**Ivanjkovci****Srečno novo leto**

želi vsem svojim cenjenim odjemalcem

IGNAC TOMC

eksport deželnih pridelkov in lesa ter vinska trgovina

Moravče, Slovenija**Srečno novo leto**

želi vsem svojim cenjenim odjemalcem

Viktor Meden

Veležganjarna, tvornica likerjev, ruma, vinjaka in brezalkoholnih pijač

Ljubljana, Celovška cesta 10

Hranilnica in posojilnica za Kandijo in okolico

registrovana zadruga
z neomejeno zavezo

Ustanovljena leta 1898

v Kandiji v lastni hiši

- Sprejema hranilne vloge od vsakogar, jih obrestuje najugodneje, nudi popolno varnost, izplačuje točno -
Rentni davek plačuje sama iz svojega

PLETILNI
ŠVICARSKI STROJ

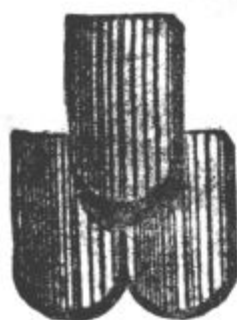

Največje veselje v hišo za **Novo leto**

so v današnjem dragem času samo prikladna in praktična darila! Lep, trpežen in dober šivalni stroj **Adler** za dom in obrt je obenem okras vsake hiše in največje veselje vsake dobre gospodinje. **Dubied** švicarske pletilne stroje ter najboljša **Adler**-jeva kolesa nudi po zmernih nizkih cenah

s 15% popustom trvdka

Josip Petelinc, Ljubljana blizu Prešernovega spomenika ob vodi

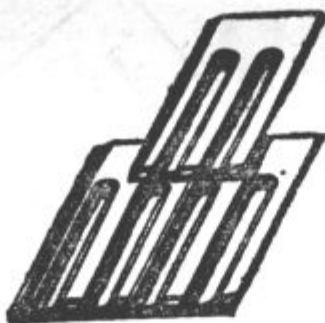

Opeko in strešnike

vseh vrst, za stavebo hiš, iz
znanih karlovških opekarn

„ILOVAC“

dejavlja franko vsaka postaja
po konkurenčnih cenah samo

GENERALNO ZASTOPSTVO ZA DRAVSKO BANOVINO
„EKONOM“, LJUBLJANA Kolodvorska
ulica šte. 7

Pri. nana najbolji
**Trboveljski
Portland-
cement**
vedno v zalogi pri
»EKONOM«
Ljubljana
Kolodvorska ulica 7

KMETJE,
kupujte blago pri
trvdkah, katere
oglašajo v
Kmetsem listu!

L. Mikuš
Ljubljana, Mestni trg 15
dežniki

Na
male!
Na
velike!

Ustanovljeno
1899

Pristopajte k
»Kmetijski Matici«

Denar naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

Kmetijski hranilni in posojilni dom

Račun pošl. hranilnice št. 14.257

registr. zadruga z neomejeno zavezo

Brzojaviti: „KMETSKI DOM“

v **LJUBLJANI, Tavčarjeva (Sodna) ulica 1**

Telefon štov. 2847

VLOGE na knjižice in tekoči račun obrestuje po
5 1/2 %, brez odpovedi, pri trimesečni odpovedi po
7 %, brez odbitka davka na rente

Stanje vlog nad 30.000.000 dinarjev

Rezerve nad 700.000 dinarjev

Jamstvo za vloge presega večkratno vrednost vlog

Vložne knjižice drugih zavodov sprejema kot gotovino brez prekinjenja obrestovanja. - POSOJILA daje proti poročtvu, na
vknjižbo in proti zastavi premičnin in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tek. računu pod najugodnejšimi pogoji

BLAGAJNIŠKE URE: Ob delavnikih od 8 - 12 1/2, in od 3 - 4 1/2, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8 - 12 1/2,

Podružnici v Kamniku, Glavni trg, in v Mariboru, Slomškov trg 3

EKONOM

Osrednja gospodarska zadruga v
Ljubljani Kolodvorska ulica šte. 7.

Nudi po najnižjih cenah vse vrste deželnih pridelkov, naj-finejšo bapaško in domačo moko, koruzo, krmila, špacerijsko blago in ostale v to stroko spadajoče predmete.

VELIKA ZALOGA vseh vrst umetnih gnojil, modre galice ter najboljšega trboveljskega in splitskega portland cimenta.

Italijansko brinje, srsko brinje, fige, slive za žganjekuho uoble neneje pri traki

A. Šarabon
Ljubljana

ZAHTEVAJTE VZORCE!

Prvovrstno vlesko trsje z garancijo

dobiste pri Drevesnice bratov Dolinšek, Kamnica, p. Maribor. — Zahtevajte naš cenik! Cena 1 Din za trs. Na željo plačilne ugodnosti!

Fabiani & Jurjovec

Ljubljana, Stritarjeva ulica št. 5

Velika zaloga

suknena blaga za moške in ženske obleke.

Lepa izbira svilenih rut in različnih šerp.

Krojači in šivilje, pišite po vzorce!

OGLASI v „Kmetsem listu“ imajo siguren **USPEH!**

ZASTOPNIKE

za prodajo šivalnih strojev, separatorjev, koles, gramofonov, elektrotehničnih predmetov i. t. d. pod zelo ugodnimi pogoji sprejememo „CENTRA“ trgovina šivalnih strojev i. t. d. Ljubljana, Poštni predal 248.

250 dinarjev dnevno

zaslužite z obiskovanjem ljudi v Vašem okraju!

„KOSMOS“, Ljubljana, Poštni predal 307. — Znamko za odgovor.

Govori se

med našimi gospodarsko jasno mislečimi kmetovalci, da se uporaba

Nitrofoskala-Ruše

tudi v današnjih časih dobro izplača. Zato bo v Vašo korist, če tudi Vi gnojite z Nitrofoskalom.

Pri gnojenju travnikov pa ne pozabite na:

apneni dušik

Naročila sprejemajo zadruga, kmetijske podružnice „EKONOM“ v Ljubljani kakor tudi Tvorница za dušik d. d. Ruše

Laneno olje in vse v stroko spadajoče Firnež blago kupite dobro, Emajlne in ostale lake solidno in Oljnatе barve po zmer-nih cenah Lanene tropine

MEDIĆ-ZANKL
D. Z. O. Z.

Tovarne olja, firneža, laka in barv
LJUBLJANA MEDVODE - DOMŽALJ

Podružnica: Maribor, Novi Sad Lastnik: Franjo Medić

Sanatorij Telefon 2358

v Mariboru

Gospodarska ulica 49

Lastnik in vodja:
primarij dr. Černič
specijalist za kirurgijo

Sanatorij je najmoderneje urejen za operacije in opremljen z zdravilnimi aparati: višinskim solncem za obsevanje ran, kostnih in sklep-nih vnetij; tonizatorjem za elektriziranje po poškodbah in ohlaplosti čreves; diatermije za električno pregrevanje in električno izži-ganje; žarnico „hala“ za revmatična in druga boleča vnetja; „enterocleaner“jem za no-tranje črevesne kopeli pri zapeki, napiho-vanju in za splošni telesni podvig.

Dnevna oskrba: prvi razred 120, drugi 80 retji 60 Din.

Polnomastni, polmastni in trapistovski **SIR**

ima stalno v zalogi po zelo ugodnih cenah

EKONOM LJUBLJANA
Kolodvorska ulica 7

Oblastveno konces-jonirana

šoferska šola

Gojko Pipenbacher, Ljubljana

Gospodarska cesta št. 12 Zahtevajte informacije

Pristopajte k Kmetijski Matici.

Žima za modroce

najboljša in najcenejša se dobi v tovarni žime

M. Masterl d. z o. z.
v Stražišču pri Kranju